

УДК 811.111'37:621

СЕМАНТИЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕРМІНІВ, ЩО ПОЗНАЧАЮТЬ ЗЛОЧИНИ ПРОТИ СУСПІЛЬСТВА

Я.Ю. Манжос, канд. філол. наук (Харків)

У статті представлено семний аналіз англomовних юридичних термінів на позначення злочинів проти держави, а саме термінів на позначення злочинів проти суспільства, отриманих із текстів правових документів, юридичних статей, науково-навчальних матеріалів, сайтів юридичних компаній, призначених для надання консультативних послуг з правових питань. Побудовано складовий елемент лексико-семантичного поля ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ДЕРЖАВИ – субполе ЗЛОЧИНИ ПРОТИ СУСПІЛЬСТВА; проведено детальний аналіз цього субполя із виділенням його структурних елементів – макрополів із термінами, що позначають порушення громадського порядку, перебування в стані сп'яніння та оголення в громадському місці, злочини, пов'язані із керуванням автотранспортом, вживанням, зберіганням та розповсюдженням наркотичних засобів.

Ключові слова: злочини проти суспільства, лексико-семантичне поле, субполе, юридичні терміни.

Манжос Я.Ю. Семантическая организация юридических терминов, обозначающих преступления против общества. В статье представлен семный анализ англоязычных юридических терминов, обозначающих преступления против государства, а именно терминов, обозначающих преступления против общества, которые были отобраны из текстов юридических документов, статей, учебно-научных материалов, сайтов юридических компаний, предназначенных для предоставления консультативных услуг по правовым вопросам. Построен структурный элемент лексико-семантического поля ПРЕСТУПЛЕНИЯ ПРОТИВ ГОСУДАРСТВА – субполе ПРЕСТУПЛЕНИЯ ПРОТИВ ОБЩЕСТВА. Проведен детальный анализ субполя и выделены его структурные элементы – макрополя с терминами, которые обозначают нарушение общественного порядка, пребывание в состоянии опьянения или появление в непристойном виде в общественном месте, преступления связанные с вождением автотранспорта, употреблением, хранением и распространением наркотиков.

Ключевые слова: лексико-семантическое поле, преступления против общества, субполе, юридические термины.

Manzhos Y.Y. The semantic organization of legal terms denoting crimes against community. The article gives the same analysis of English legal terms denoting crimes against state, namely terms, denoting crimes against community, taken from the texts of legal documents, articles, scientific-academic materials, websites of legal companies, aimed at providing consultative services in legal issues. The structure of an element of the lexico-semantic field CRIME AGAINST STATE – the subfield CRIMES AGAINST COMMUNITY has been shown. The article gives the detailed analysis of this subfield and its structural parts – macrofields with terms denoting breach of the peace, indecent exposure, public intoxication, driving and drug-related crimes.

Key words: crimes against community, legal terms, lexico-semantic field, subfield.

Об'єктом аналізу у статті є англomовні (британські та американські) юридичні терміни, що позначають злочини проти суспільства, предметом аналізу виступають семантичні особливості одиниць цієї терміногрупи. Актуальність семантичного дослідження англomовних юридичних термінів, що позначають реалії національних правових систем, пояснюється тим, що такий аналіз дозволяє не лише встановити значення термінів, що необхід-

но для їх адекватного перекладу, а й сприяє ефективній комунікації з правових питань. Метою дослідження є виокремлення одиниць у структурний елемент лексико-семантичного поля ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ДЕРЖАВИ – субполе ЗЛОЧИНИ ПРОТИ СУСПІЛЬСТВА – та аналіз його структури.

Структурно-системну організацію терміногрупи «Злочини проти держави» («Crimes against state») представляє лексико-семантичне поле,

© Манжос Я.Ю., 2016

побудоване за принципом вертикальної та горизонтальної диференціації на основі наявності інтегральних та диференційних сем. Набір сем (семантичних ознак) визначає не лише специфіку слова в цілому, семи виконують певну функцію в структурі усього ЛСП, оскільки на основі наявності або відсутності сем одиниці поєднуються в елементи поля, визначаються відмінності між елементами, їх розташування та належності до того чи іншого субполя. Вертикальні – ієрархічні – відносини є основою розшарування трьох основних рівнів поля – субполів, макрополів, мікрополів. Горизонтальні відносини вказують на наявність або відсутність диверсифікації однорівневих одиниць та визначають кожний елемент структури як дискретний або недискретний.

Субполе ЗЛОЧИНИ ПРОТИ СУСПІЛЬСТВА охоплює 22 одиниці (*disorderly conduct, driving crime, drunk driving, reckless driving, hit and run, drug-related crime, illicit drug use, drug trafficking, drug distributing, drug possession, drug possession with intent to sell, indecent exposure, public intoxication, breach of the peace, disturbance of the peace, unlawful assembly, rout, riot, hooliganism, police riot, prison riot, student riot*), що були отримані з текстів правових документів [1; 5; 10], юридичних статей, доповідей, науково-навчальних матеріалів [2–4; 6–9], сайтів юридичних компаній, призначених для надання консультативних послуг з правових питань. Як свідчить аналіз дефініцій цих термінів, усі вони мають у своїй семній структурі інтегральні семи лексико-семантичного поля ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ДЕРЖАВИ ([act] + [offender] + [harm] + [punishable] + [against state(s)]), гіперонімічною одиницею субполя є термін *disorderly conduct* із диференційними семми [disturb], [endanger], що додаються до семи [act], та семою [community], що додається до семи [state]:

Disorderly conduct ([offender] + [act: disturb: endanger] + [harm] + [against state(s): community] + [punishable]):

Disorderly conduct – a broad term describing conduct that disturbs the peace or endangers the morals, health, or safety of a community (*Legal dictionary*).

Субполе є різнорівневим та дискретним, семантична диференціація в його межах відбувається

шляхом додавання диференційних сем [drive] (макрополе 1), [drugs] (макрополе 2), [public place] (макрополе 3), [seriously] (макрополе 4) у ланку [act: disturb: endanger].

Макрополе 1 репрезентоване значеннями термінів *driving crime, drunk driving, reckless driving, hit and run*; має гіперонімічну одиницю *driving crime* із диференційною семою [drive]. Семну структуру терміну *driving crime*, що є спільною для усіх термінів цього макрополя, подаємо наступним чином: [offender] + [act: disturb: endanger: drive] + [harm] + [against state(s): community] + [punishable].

Значення термінів-гіпонімів (*drunk driving, reckless driving, hit and run*) формують диференційні семи, що додаються до інтегральної семи [offender] або у ланку [act: disturb: endanger: drive]. Значення терміну *drunk driving* формує сема [drunk], що додається до інтегральної семи [offender]:

Drunk driving ([offender: drunk] + [act: disturb: endanger: drive] + [harm] + [against state(s): community] + [punishable]):

Drunk driving – operating of a motor-vehicle while drunk (*Infoplease Dictionary*).

Значення терміну *reckless driving* формує сема [dangerous manner], що додається у ланку [act: disturb: endanger: drive]:

Reckless driving ([offender] + [act: disturb: endanger: drive: dangerous manner] + [harm] + [against state(s): community] + [punishable]):

Reckless driving – operation of an automobile in a dangerous manner under the circumstances, including speeding (or going too fast for the conditions, even though within the posted speed limit), driving after drinking (but not drunk), having too many passengers in the car, cutting in and out of traffic, failing to yield to other vehicles, and other negligent acts (*Legal dictionary*).

Значення терміну *hit and run* формують семи [cause accident] та [not stop], що додаються у ланку [act: disturb: endanger: drive]:

Hit and run ([offender] + [act: disturb: endanger: drive: cause accident: not stop] + [harm] + [against state(s): community] + [punishable]):

Hit and run – not stopping after causing accident: describes a road accident in which the

driver leaves the scene without stopping (Encarta Dictionary Online).

Макрополе 2 репрезентоване значеннями термінів *drug-related crime, illicit drug use, drug trafficking, drug distributing, drug possession, drug possession with intent to sell*, має гіперонімічну одиницю *drug-related crime* із диференційною семою [drugs]. Семну структуру терміну *drug-related crime*, що є спільною для усіх термінів цього макрополя подаємо наступним чином: [offender] + [act: disturb: endanger: drugs] + [harm] + [against state(s): community] + [punishable]:

Elements for a definition of “drug-related crime” encompass four categories: psychopharmacological crimes (committed under the influence of a psychoactive substance); economic-compulsive crimes (committed to obtain money (or drugs) to support drug use; systemic crimes (committed within the functioning of illicit drug markets, as part of the business of drug supply, distribution and use); and drug law offences (committed in violation of drug laws and other related legislations) (Drug-related crimes). Дефініція терміну у словниках не зафіксована, тому пояснення отримане із юридичної статті.

Макрополе 2 є різнорівневим та дискретним. Значення термінів-гіпонімів формують семи, що додаються у ланку [act: disturb: endanger: drugs]. Значення терміну *illicit drug use* формує сема [use]:

Illicit drug use [offender] + [act: disturb: endanger: drugs: use] + [harm] + [against state(s): community] + [punishable].

Illicit drug use indicates use of marijuana or hashish, cocaine (including crack), inhalants, hallucinogens (including PCP and LSD), or heroin or nonmedical use of psychotherapeutics at least once (Office of National Drug Control Policy).

Значення терміну *drug trafficking* формує сема [trade], що додається у ланку [act: disturb: endanger: drugs]:

Drug trafficking ([offender] + [act: disturb: endanger: drugs: trade] + [harm] + [against state(s): community] + [punishable]):

Drug trafficking – traffic in illegal drugs (traffic – buying and selling; especially illicit trade) (Legal dictionary).

Аналіз дефініцій вказує на те, що термін *drug trafficking* виступає гіперонімом відносно терміну *drug distributing*, створюючи власне мікрополе в межах макрополя *drug-related crime*, репрезентоване значеннями термінів *drug trafficking* та *drug distributing*. Значення терміну-гіпоніму *drug distributing* формує сема [sell], що додається у ланку [act: disturb: endanger: drugs: trade] та диференційна сема [manufacturer], що додається до семи [offender].

Drug distributing ([offender: manufacturer] + [act: disturb: endanger: drugs: trade: sell] + [harm] + [against state(s): community] + [punishable]):

Drug distributing is a situation in which a drug manufacturer sells narcotics to a retailer or wholesaler, who then sell the drugs to other groups or individuals. Any accusation of drug distributing or dispensing must be taken seriously, as the penalties associated with a conviction are severe (Atlanta Drug Crime Attorneys). Дефініція цієї одиниці у словниках не зафіксована, тому пояснення цього терміну та наступних (*drug possession, drug possession with intent to sell*) були отримані на сайті юридичної компанії, призначеному для надання консультативних послуг з правових питань.

Значення терміну *drug possession*, що відноситься до макрополя 2, формує сема [have]:

Drug possession ([offender] + [act: disturb: endanger: drugs: have] + [harm] + [against state(s): community] + [punishable]):

Drug possession – willfully and knowingly possessing a controlled substance is a violation of State and Federal laws (Atlanta Drug Crime Attorneys).

Аналіз пояснень вказує на те, що термін *drug possession* виступає гіперонімом відносно терміну *drug possession with intent to sell*, створюючи власне мікрополе в межах макрополя *drug-related crime*, представлене значеннями термінів *drug possession* та *drug possession with intent to sell*. Значення терміну-гіпоніму *drug possession with intent to sell* формує сема [large amount], що додається у ланку [offender] + [act: disturb: endanger: drugs: have] + [harm] + [state – community] + [punishable]:

Drug possession with intent to sell ([offender] + [act: disturb: endanger: drugs: have: large amount] + [harm] + [against state(s): community] + [punishable]):

Drug possession with intent to sell – possessing a large amount of a controlled substance may result in a charge of possession with intent to sell. Even if the person possessing the substance has no intention of selling or distributing, they are many times charged with intent to sell anyway (Atlanta Drug Crime Attorneys).

Макрополе 3, репрезентоване значеннями термінів *indecent exposure* та *public intoxication*, гіперонімічної одиниці не має, є однорівневим та дискретним, інтегральною семою макрополя виступає сема [public place]. Семну структуру, спільну для цих термінів, подаємо наступним чином: [offender] + [act: disturb: endanger: public place] + [harm] + [against state(s): community] + [punishable]. Значення терміну *indecent exposure* формує сема [expose body]:

Indecent exposure ([offender] + [act: disturb: endanger: public place: expose body] + [harm] + [against state(s): community] + [punishable]):

Indecent exposure – the exposure of one’s body, especially one’s genitals, in a public place and in a way considered offensive to established standards of decency (American Heritage Dictionary of the English Language).

Значення терміну *public intoxication* формує сема [drunk], що додається до інтегральної семи [offender]:

Public intoxication ([offender: drunk] + [act: disturb: endanger: public place] + [harm] + [against state(s): community] + [punishable]):

Public intoxication – the criminal offence of being drunk in a public place (Wiktionary).

Макрополе 4 репрезентоване значеннями термінів *breach of the peace*, *disturbance of the peace*, *unlawful assembly*, *rout*, *riot*, *hooliganism*, *police riot*, *prison riot*, *student riot* із інтегральною семою [seriously], що додається у ланку [act: disturb: endanger]. Макрополе має дві гіперонімічні одиниці – *breach of the peace*, *disturbance of the peace* (*a breach of the peace is synonymous with a disturbance of the peace (Legal dictionary)*):

Breach of the peace / disturbance of the peace ([offender] + [act: disturb: endanger: seriously] + [harm] + [against state(s): community] + [punishable]):

Breach of the peace / disturbance of the peace – comprehensive terms encompassing acts or conduct

that seriously endanger or disturb public peace and order (Legal dictionary).

Макрополе *breach of the peace / disturbance of the peace* є різнорівневим та дискретним. Відмінності між термінами–гіпонімами *unlawful assembly*, *rout* та *riot* вказані у поясненнях термінів у юридичних словниках:

Riot, rout, and unlawful assembly are related offenses, yet they are separate and distinct. A rout differs from a riot in that the persons involved do not actually execute their purpose but merely move toward it. The degree of execution that converts a rout into a riot is often difficult to determine. An unlawful assembly transpires when persons convene for a purpose that, if executed, would make them rioters, but who separate without performing any act in furtherance of their purpose (Legal dictionary).

Значення терміну *unlawful assembly* формують диференційні семи [meet] та [purpose], що додаються у ланку [act: disturb: endanger: seriously]:

Unlawful assembly ([offender] + [act: disturb: endanger: seriously: meet: purpose] + [harm] + [against state(s): community] + [punishable]):

Unlawful assembly. A meeting of three or more individuals to commit a crime or carry out a lawful or unlawful purpose in a manner likely to imperil the peace and tranquillity of the neighborhood (Legal dictionary).

Значення терміну *rout* формують диференційні семи [meet], [move to purpose], що додаються у ланку [act: disturb: endanger: seriously]:

Rout ([offender] + [act: disturb: endanger: seriously: meet: move to purpose] + [harm] + [against state(s): community] + [punishable]):

Rout – an assembly of people who have made a move towards committing an illegal act which would constitute an offence of riot (Oxford Dictionary of English)

Значення терміну *riot* формують диференційні семи [meet], [execute purpose], що додаються у ланку [act: disturb: endanger: seriously]:

Riot ([offender] + [act: disturb: endanger: seriously: meet: execute purpose] + [injury] + [against state(s): community] + [punishable]):

Riot – an unlawful assembly which has actually begun to execute the purpose for which it assembled

by a breach of the peace and to the terror of the public (Duhaime's Encyclopedia of Law).

Аналіз дефініцій термінів вказує на те, що термін riot виступає гіперонімом відносно термінів hooliganism, police riot, prison riot, students riot, створюючи власне мікрополе в межах макрополя breach of the peace / disturbance of the peace. Мікрополе riot є різнорівневим та дискретним.

Значення термінів-гіпонімів формують диференційні семи, що додаються до інтегральної семи [offender].

Значення терміну prison riot формує сема [prisoners]:

Prison riot ([offender: prisoners] + [act: disturb: endanger: seriously: meet: execute purpose] + [harm] + [against state(s): community] + [punishable]):

A prison riot is a type of large scale, temporary act of concerted defiance or disorder by a group of prisoners (Wikipedia).

Значення терміну students riot формує сема [students]:

Student riot ([offender: students] + [act: disturb: endanger: seriously: meet: execute purpose] + [harm] + [against state(s): community] + [punishable]):

Student riots are riots precipitated by students, often in higher education, such as university (Wikipedia).

Значення терміну hooliganism формує сема [young]:

Hooliganism ([offender: young] + [act: disturb: endanger: seriously: meet: execute purpose] + [harm] + [against state(s): community] + [punishable]):

Hooliganism – violent or rowdy behaviour by young troublemakers, typically in a gang (Oxford Dictionary of English).

Значення терміну police riot формує уточнююча сема [police]:

Police riot ([offender: police] + [act: disturb: endanger: seriously: meet: execute purpose] + [harm] + [against state(s): community] + [punishable]):

A police riot is a riot carried out by the police; a riot that the police are responsible for instigating, escalating or sustaining as a violent confrontation. (Sensagent Dictionary).

Проведений аналіз дозволяє дійти висновку, що макрополя в межах субполя disorderly conduct є однорівневими дискретними та різнорівневими дискретними. Найбільш розгалуженими є структури макрополя 2 (drug-related crime), у якому виокремлюються два мікрополя, та макрополя 4 (breach of the peace / disturbance of the peace), у якому виокремлюється одне мікрополе. Схематично структуру субполя ЗЛОЧИНИ ПРОТИ СУСПІЛЬСТВА подаємо наступним чином:

Перспективою дослідження є аналіз функціональних особливостей термінів, що позначають злочини проти держави, зокрема функціонування терміноодиниць у різних підтипах юридичного дискурсу та дослідження регіональних варіантів вищепроаналізованих термінів у Великобританії та США.

ЛІТЕРАТУРА

1. Acts of the Parliament of Great Britain [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.legislation.gov.uk/apgb> 2. Adler F. *Criminology* / F. Adler, G.O.W. Mueller, W.S. Laufer. – New York etc. : McGraw-Hill, 2001. – 508 p. 3. Anderson P.R. *Introduction to criminal justice* / P.R. Anderson, D.J. Newman. – New York etc. : McGraw-Hill, 1993. – 481 p. 4. Bohm R.M. *Introduction to criminal justice* / R.M. Bohm, K.N. Haley. – New York and etc. : Glencoe / McGraw-Hill, 1997. – 528 p. 5. California penal code [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://law.justia.com/codes/california/2005/pen.html> 6. Gibson D.L. *All about law* / D.L. Gibson, T.G. Murphy. – Toronto etc. : John Wiley and Sons Canada Ltd., 1977. – 366 p. 7. Solan L.M. *Speaking of crime: the language of criminal justice* / L.M. Solan, P. M. Tiersma. – The University of Chicago Press, 2005. – 264 p. 8. Swanson Ch.R. *Criminal investigation* / Swanson Ch. R., Chamelin N.C., Territo L. – Boston etc. : McGraw-Hill, 2000. – 687 p. 9. Tiersma P.M. *Legal language* / P.M. Tiersma. – The University of Chicago Press, 1999. – 328 p. 10. United States Code [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://codes.lp.findlaw.com/uscode> 11. Быконя В.В. Структура семантического поля «ум» в селькупском языке / В.В. Быконя, Е.А. Монастырская // Вестник ТГПУ. Серия: Гуманитарные науки (Филология). – Томск : ТГПУ, 2007. – Вып. 4 (67). – С. 76–81.

REFERENCES

Acts of the Parliament of Great Britain [Search for Acts of Parliament of Great Britain]. (2016). Available at: <http://www.legislation.gov.uk/apgb>
Adler, F., Mueller, G., and Laufer, W. (2001). *Criminology*. New York: McGraw-Hill.
Anderson, P., and Newman, D. (1993). *Introduction to criminal justice*. New York: McGraw-Hill.

Bohm, R., and Haley, K. (1997). *Introduction to criminal justice*. New York: Glencoe.
2005 California Penal Code. (2016). Available at: <http://law.justia.com/codes/california/2005/pen.html>
Gibson, D., and Murphy, T. (1977). *All about law*. Toronto: John Wiley and Sons Canada Ltd.
Solan, L., and Tiersma, P. (2005). *Speaking of crime: the language of criminal justice*. Chicago: The University of Chicago Press.
Swanson, Ch., Chamelin, N., and Territo, L. (2000). *Criminal investigation*. Boston: McGraw-Hill.
Tiersma, P. (1999). *Legal language*. Chicago: The University of Chicago Press.
United States Code [Search US Code]. (2016). Available at: <http://codes.lp.findlaw.com/uscode>

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. American Heritage dictionary of the English language [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ahdictionary.com/> 2. Atlanta Drug Crime Attorneys [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.criminaldefensepros.com/drug-crimes.html> 3. Drug-related crimes [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.emcdda.europa.eu/html.cfm/index33752EN.html> 4. Duhaime's Encyclopedia of Law [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.duhaime.org/> 5. Encarta Dictionary Online [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://encarta.msn.com/> 6. Infoplease Dictionary [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dictionary.infoplease.com/drunken-driving> 7. Legal dictionary [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://legal-dictionary.thefreedictionary.com/> 8. Office of National Drug Control Policy [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.whitehousedrugpolicy.gov/publications/factsht/crime/index.html> 9. Oxford Dictionary of English [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.oxforddictionaries.com/> 10. Search Legal Terms and Definitions [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dictionary.law.com/> 11. Sensagent Dictionary [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dictionary.sensagent.com/Police%20riot/en-en/> 12. Wiktionary [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.wiktionary.org/> 13. Wikipedia [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.wikipedia.org/>